

Dossier seksueel misbruik RKK

Jaarverslag 2018

Aanleiding

Met voorliggend jaarverslag doen de Bisschoppenconferentie en de KNR verslag van de ontwikkelingen en activiteiten in het jaar 2018 wat betreft het dossier seksueel misbruik. Hiermee wordt invulling gegeven aan motie Van Toorenburg c.s. van 25 augustus 2015 waarin de Regering wordt verzocht de Kamer “voor de komende vijf jaar, jaarlijks te informeren over de wijze waarop de kerkelijke autoriteiten invulling geven aan hun toezegging” (TK2014-2015, 34 000 VI, nr. 83) om indieners van klachten van seksueel misbruik erkenning, genoegdoening en hulp te verschaffen en de nodige maatregelen te nemen ter preventie van seksueel misbruik.

1. Afronding Voorzittersoverleg

Op 18 december 2017 heeft het bestuur van de stichting Beheer & Toezicht haar Eindverslag aan kardinaal Eijk en abt Bernardus Peeters, namens de opdrachtgevers, en de heren Klabbers en Smeets namens resp. de slachtofferorganisaties KLOKK en MCU aangeboden. Deze aanbieding vindt plaats onder grote belangstelling van de media.

Voor de RvT van KLOKK is de publicatie van het Eindverslag een reden om de activiteiten van KLOKK te staken. Op 29 januari 2018 komt het Voorzittersoverleg voor de laatste maal bijeen. In dit overleg is het memo over het (aangescherpte) preventiebeleid geaccordeerd. Daarnaast is het Jaarverslag 2017 vastgesteld. Na de afsluitende inhoudelijke discussie over deze punten wordt door de voorzitter van het overleg, kardinaal Eijk, teruggekeken op hetgeen het Voorzittersoverleg heeft gerealiseerd. Onder meer zijn alle adviezen uit de 0-meting in goed en constructief onderling overleg opgevolgd c.q. de aangegeven knelpunten opgelost.

2. Overleg minister

Op uitnodiging van de minister voor Rechtsbescherming Dekker vindt op 29 mei 2018 een overleg plaats met kardinaal Eijk en broeder Bernardus Peeters. De minister wil worden geïnformeerd over het preventiebeleid en de afspraak nagekomen meldingen. In de brief van 25 juni 2018 aan de Tweede Kamer maakt de minister melding van dit gesprek. De minister, Kardinaal Eijk en abt Bernardus Peeters spraken in positieve zin over de aanpak met de commissie Deetman, de Klachtencommissie en de andere voorzieningen en activiteiten. Dit is overgebracht aan de Bisschoppenconferentie en de KNR.

3. Nagekomen meldingen

In april 2017 is de Afspraak Nagekomen Meldingen door de Bisschoppenconferentie en de KNR aangenomen. Deze Afspraak geeft aan wat er wordt gedaan met meldingen van seksueel misbruik door overledenen en/of seksueel misbruik dat verjaard is, die zijn ingediend vanaf de sluitingsdatum voor de Klachtenregeling 2011 (1 mei 2015).

In 2018 zijn 12 nieuwe meldingen binnengekomen. Conform de Afspraak Nagekomen Meldingen krijgen alle melders een gesprek aangeboden. Deze gesprekken worden z.s.m. door een team van deskundigen gevoerd. Een enkele keer vindt het gesprek -op verzoek- thuis of op een bijzondere locatie plaats. Het zijn indringende en emotionele bijeenkomsten waarbij de tijd wordt genomen om de melder te horen. Dit wordt door de melders zeer gewaardeerd.

4. Dwangarbeid

In het voorjaar van 2018 verschenen berichten in de media over mogelijke dwangarbeid in instellingen van de Zusters van de Goede Herder. In genoemd overleg met de minister op 29 mei 2018 is ook hierover gesproken. Daarbij is aangegeven dat de Bisschoppenconferentie en de KNR voor de behandeling van klachten van seksueel misbruik de stichting Beheer & Toezicht heeft opgericht en voor de behandeling van klachten van psychisch en fysiek geweld dhr. Deetman in de arm heeft genomen, onder wiens leiding deze klachten zijn behandeld via het HEG-traject. Dwangarbeid valt echter nadrukkelijk buiten seksueel misbruik en fysiek of psychisch geweld. Omdat het vraagstuk van dwangarbeid een bredere maatschappelijke en tijdsgebonden context kent, wordt alle gewenste informatie over de casus van de Zusters van de Goede Herder beschikbaar gesteld aan de Commissie De Winter t.b.v. haar onderzoek.

5. Overleg slachtoffergroepen

Ook in 2018 hebben kardinaal Eijk en de voorzitter van de KNR de voorzitters van de slachtoffergroepen VPKK en MCU uitgenodigd voor een gezamenlijk overleg¹. Het doel van deze overleggen de afgelopen jaren is het elkaar informeren over actuele ontwikkelingen en belangrijke onderwerpen. Individuele casussen zijn niet in dit overleg behandeld.

Op 28 september jl. is met de voorzitter van MCU uitgebreid en constructief gesproken over de ervaringen m.b.t. de nagekomen meldingen. Het feit dat er een mogelijkheid is om een nagekomen melding door een team van deskundigen te laten bespreken wordt zeer gewaardeerd. De ervaringen sluiten aan bij de verwachtingen.

Naast dit onderwerp zijn de ontwikkelingen m.b.t. de archivering aan de orde gesteld. Het VPKK is bij dit overleg in 2018 niet komen opdagen.

6. Archief

In 2018 hebben diverse gesprekken met het Nationaal Archief plaatsgevonden over het onderbrengen van de "collectie seksueel misbruik RKK". Daarbij wordt uitgegaan van de vraag van de Tweede Kamer en minister om archieven, hoewel het gaat om private archieven, gelet op hun maatschappelijk belang, open te stellen voor wetenschappelijk onderzoek. Dit is tijdens het rondetafeloverleg van de Tweede Kamer op 29 juni 2016 door kardinaal Eijk, mede namens de KNR, toegezegd.

De door BC en KNR opgestelde Kaderregeling wordt onderschreven door KLOKK. Het bestuur van B&T heeft m.b.t. de medische gegevens de regeling laten checken op de zwaardere eisen die gelden conform de AVG.

Het doel van de Kaderregeling is het zorgvuldig toegang verlenen tot de archieven voor wetenschappelijk onderzoek. De Kaderregeling geeft daartoe bepaalde voorzieningen aan en uitgangspunten, waarover ook in 2019 met het Nationaal Archief nog nader van gedachten wordt gewisseld.

¹ KLOKK: zie eerder.

7. Media

Op diverse momenten werd het afgelopen jaar in de media aandacht gevraagd voor het dossier seksueel misbruik. Door de berichtgeving heen klinkt steeds vaker door wat er door de Kerk en onafhankelijke instellingen op verzoek van de Kerk reeds is gedaan “na Deetman”. Op 15 december publiceert de NOS haar bevindingen, precies één dag voor het moment dat 7 jaar ervoor de commissie Deetman haar bevindingen presenteerde. Daarbij wordt met name ingezoomd op het aangescherpte preventiebeleid en de effecten ervan. Een hoogleraar noemt de in gang gezette ontwikkeling “bemoedigend”.

Onder de titel “We zijn ons bewust van de pijn” verscheen op 13 november 2018 in de NRC een artikel van kardinaal Eijk en abt Bernardus Peeters. Met open vizier wordt in dit artikel teruggekeken op het dossier seksueel misbruik en benadrukt dat het christelijk geloof “juist een bron van inspiratie en een moreel kompas voor het denken en handelen (dient) te zijn”. Dit houdt in dat de Kerk ook voor kinderen en jongeren een veilige plek dient te zijn. Ook wordt gewezen op het nieuwe preventiebeleid. Met de slotzin “Voor seksueel misbruik geldt een zero-tolerance beleid!” wordt het artikel eenduidig afgesloten.

Met dit artikel wordt beoogd aan te geven waar de Nederlandse kerkprovincie staat: terugkijkend vanuit het besef van verantwoordelijkheid en vooruitkijkend met een boodschap.

8. Ontmoeting met de Paus

In de Slotmonitor (juni 2016) heeft de heer Deetman geadviseerd de unieke Nederlandse aanpak van het seksueel misbruik van minderjarigen binnen de RK Kerk breder kenbaar te maken, ook in Rome. Op 19 december jl. heeft de heer Deetman uitgebreid met de Paus gesproken over de opzet en werkwijze van de Commissie Deetman en hetgeen erna voor slachtoffers is gedaan. De aandacht voor de Nederlandse aanpak moet worden gezien in het licht van de bijzondere bisschoppensynode, waaraan de voorzitters van de bisschoppenconferenties zullen deelnemen, in februari 2019 in Rome over het thema seksueel misbruik van minderjarigen binnen de RK Kerk.